

La invasió de les espècies exòtiques

La flora i la fauna catalanes perillen per la invasió d'espècies exòtiques, tan perjudicials per al medi com el musclo zebra

Joan Carles Ambrojo
Barcelona

A trets d'escopeta amb la cotorreta

- La cotorreta argentina és una au freqüent a moltes ciutats d'Amèrica del Sud
- Els primers exemplars van ser importades com a mascotes
- Construeixen nius molt grans i pesats en els arbres dels carrers
- Han començat a destruir conreus propers a les ciutats. Alguns pagesos els intenten combatre a trets

L'expansió de les **cotorretes**

argentines és un dels últims episodis de la invasió de les espècies exòtiques a Catalunya. És un fet que es repeteix a molts altres països.

La situació és alarmant: es considera que una de cada 100 espècies exòtiques es converteix en un organisme plaga. En absència de depredadors, s'estan aclimatant sense dificultats a l'entorn mediterrani i desplacen les espècies autòctones.

La invasió d'espècies exòtiques comença a ser molt comuna, ja sigui perquè s'han importat expressament o perquè s'han transportat sense adonar-se'n en vaixells o avions.

Espècies invasores d'aigua dolça

La invasió és tan gran que, en aigua dolça, ja hi ha 24 espècies de peixos introduïdes en front de les 29 espècies autòctones. El gegantí **silur**, per exemple, va ser introduït a l'Ebre per a la pesca esportiva mentre que el **cranc vermell americà** es va portar per compensar el retrocés del cranc autòcton, molt sensible a la contaminació dels rius.

Els embassaments de Riba-roja i de Flix, a la comarca de la Ribera d'Ebre, estan envaïts pel **musclo zebra**, un mol·lusc bivalve diminut que no té depredador i que es reproduïx ràpidament en aigües temperades. En algunes zones s'hi arriben a concentrar fins a tres milions d'individus per metre quadrat. Una vegada instal·lat, és gairebé impossible d'eliminar. L'embassament de Mequinensa (Saragossa) i alguns punts del riu Segre ja estan afectats. Com a mesura preventiva, l'Agència Catalana de l'Aigua, donarà instrumental perquè els clubs nàutics netegen les embarcacions.

La bèstia aquàtica

- El silur procedeix d'Alemanya
- En els anys setanta es van introduir alguns alevins a l'Ebre
- Molt voraç i sense depredadors coneguts
- Alguns exemplars superen els 100 kg

Tres milions per m²

- El musclo zebra es reproduïx veloçment
- Procedeix del Mar Negre, el Mar Caspi i el Mar d'Aral
- Es trasllada en el buc o a l'aigua de llast de vaixells
- Colònies de fins a tres milions d'exemplars per m² tapen les canonades
- Molt difícil d'eradicar

Espècies invasores terrestres

En l'àmbit terrestre, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, captura cada any uns 200 exemplars de **visó americà** per reduir la seva proliferació i aconseguir la reimplantació de l'espècie autòctona, el visó europeu.

I què hi ha del **mosquit tigre**, el més mediàtic dels invasors? Des de 2004, aquesta espècie s'ha estès pel Vallès Occidental, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf i Gironès

Pinces agressives

- El cranc vermell o americà es va portar d'Amèrica del Nord per substituir el cranc local, en retrocés.
- Resisteix en aigua de mala qualitat i durant llargs períodes de sequera.
- Elimina ràpidament l'espècie autòctona i també causa danys als conreus
- Una de les mesures per eradicar-lo és la pesca elèctrica

Viatger sense bitllet

- El mosquit tigre va arribar a Catalunya el 2004, se suposa que en pneumàtics importats
- Picades doloroses i reaccions al·lèrgiques
- Cal evitar recipients que acumulin aigua, l'hàbitat de les larves.
- Molt difícil d'eradicar

La ex mascota

- La tortuga de Florida o d'orelles vermelles va arribar dels Estats Units com mascota.
- Han estat alliberades sense control en zones aquàtiques
- Competeix amb les tortugues aquàtiques autòctones i les perjudica
- La captura és l'única solució per eradicar-les

Article adaptat i traduït de

http://www.elpais.com/articulo/cataluna/invasion/especies/exoticas/elpepiespcat/20070730elpcat_7/Tes

Què heu de fer?

1. Després d'haver llegit l'article del diari El País sobre les espècies invasores, responeu individualment aquestes qüestions
 - Què és una espècie invasora?
 - L'article diu que una de cada cent espècies exòtiques es converteix en un organisme plaga. Què vol dir això? Per què creus que passa?
 - Quines són les vies més freqüents d'arribada de les espècies invasores?
2. Hem triat 7 espècies invasores diferents: *El silur*, *la granota pintada*, *la tortuga d'orelles vermelles*, *la cotorreta argentina*, *el visó americà*, *el musclo zebret* i *el mosquit tigre*.
Feu grups de treball de 3 persones i poseu-vos d'acord en l'espècie invasora que voleu estudiar.
3. Repartiu-vos la feina entre els tres membres del grup. Un cop acabada, cadascú explicarà als altres dos companys o companyes allò que ha après.
 - La persona 1 ha de ser capaç d'explicar:
 - Com va arribar al nostre país l'espècie invasora
 - Les característiques bàsiques de la seva biologia (com és, com s'alimenta, com es reproduïx, quins costums té) i del seu hàbitat (on viu).
 - La persona 2 ha de ser capaç d'explicar:
 - Els impactes (efectes) que ha tingut la introducció de l'espècie invasora tant en el medi natural com en les activitats humanes.
 - Què es pot fer per eliminar o disminuir els problemes causats per l'espècie invasora.
 - La persona 3 ha de ser capaç d'explicar:
 - Les característiques bàsiques del grup animal al qual pertany l'espècie invasora.
4. Cada grup haurà de fer una exposició oral per explicar a la resta de la classe què ha après sobre la seva espècie invasora. Caldrà fer un guió de l'exposició i triar la manera que consideri més adequada per presentar-la. L'exposició no podrà durar més de 10 minuts.
5. Cada grup haurà de preparar un mínim de tres preguntes de cada espècie invasora per plantejar-les als altres grups quan hagin acabat la seva exposició oral.
6. Finalment, veurem un capítol del programa "Quequicom" que es titula "L'Ebre: invasors i envaïts". Amb l'ajut d'un guió, cada grup haurà de resoldre alguns enigmes relacionats amb l'estat actual del riu Ebre i algunes espècies invasores.